

DEPREMİN ARDINDAN

Çay, Organize Sanayi Bölgesi: Yıkımın en büyük olduğu yer burası. Ayakta kalan bir kaç binayı sorduğumuzda, örnek bina olarak inşa edildiklerini öğreniyoruz. Hemen aklımıza deprem sigortası geliyor. Tüm bölgede sorduğumuz hemen herkes, ya haberi olmadığını ya da bütçelerinin sigorta yaptırmaya elvermediğini söylüyor.

Çay: Oldukça geniş bir düzlükte, bir tanesi tümüyle yıkılmış, diğerleri bir sonraki depreme kadar görece ayakta kalmış görünen kooperatif binalarına doğru yürüyoruz. Bizi karşılayan şantiye şefi, deprem anını, neredeyse aynı heyecanla anlatıyor. Kaldıkları şantiye binası zarar görmemiş, ancak yıkılan kooperatif binasının sütunlarından biri, yatmakta oldukları odanın içinde önemli hasar yaratmış. Karısı ve çocuğunu kurtaran şantiye şefine göre deprem 15 saniyeden daha uzun sürmüştü. Neyse ki henüz inşaat olan bu binada, "yaşam olsaydı oluşacak felaketi kimler göğüsleyecekti" diye soruyoruz. Şantiye şefi kendilerinin inşaatı sonradan devraldıklarını söylüyor. Kendimize sorduğumuz soru yanıtız kalıyor; "Neden yüksek binalara gerek duyuluyor?"

10 Şubat 2002 Pazar günü, Sultandağı deprem bölgesindeydik. Tıpkı 17 Ağustos ve 12 Kasım'ın ardından da olduğu gibi depremin bıraktığı yaşamı belgelemeyi niyetimiz. Bolvadin, Çay, Sultandağı, Yakasenek, Deresine, Eber ve Pınarkaya yerleşimlerini sırayla dolaştık. Neyse ki, depremlerin ardından bıraktığı izlerin giderek azalmasında; alınan önlemlerin, sürdürülen eğitim programlarının, üç yıl öncesine göre önemli farklılıklar oluşturduğu göze çarpıyor.

Çay ve Eber dışında, ürkütücü yıkım manzaralarıyla karşılaşmadık. Evlerin çok katlı olmayışı, görece daha sağlam malzemeler kullanılarak yapılmış olmaları hem can kaybını, hem de ev ya da kamu binalarının tümüyle yıkılmasını engellemiş. Ancak, ayakta ya da sağlam görünen evlerin hemen hepsinde ciddi hasar var. Bu nedenle bölge halkı yaşamını çadırlara taşımış. Çadırların büyük çoğunluğu Kızılay imzasını taşıyor; ama o bildik çadırlardan oldukça farklı. Altları kapalı ve görece daha iyi ısı yalıtımlı. Bazı yerlerde ABD bağıışı olan çadırlarla da karşılaşılıyor. Geçmiş depremlerde yapılmış bağıışlardan kalma bu çadırların, rüzgar geçirdiğine dair bazı yakınmalar alıyoruz. Halk hem yardımlardan, hem de aldığı hizmetten oldukça memnun görünüyor. Bazı yerlerde, görevliler hasar belirleme çalışmalarını sürdürürken, bazı ev ve işyerlerinde de kurtarılabilecek eşya ya da malzemelerin boşaltıldığına tanıklık ediyoruz. Gün batmaya yüz tuttuğunda aydınlanan çadırların hüznünlü ışığında bölgeden ayrılıyor. Gördüklerimizi aktarmaya yarayacak çok sayıda fotoğraf filmi çantamızda.

© Serpil Yıldız

Eber: En çok hasar gören yerlerden biri Eber. Kasabanın az ötesindeki göl de aynı adla anılıyor. Depremzedeler, bir yanda yıkıntılardaki eşyaları almaya çalışıyorlar, diğer yanda okulun bahçesine kurulu çadırlarda yemek hazırlığı yapılıyor. Yardımların bireysel olarak yapılmasına yardımcı resmi görevliler de işlerinin başında.

© Serpil Yıldız

Çay Organize Sanayi Bölgesi: "Neyse ki Pazar günüydü, yoksa 600 kişi giderdi burada" diye teselli oluyorlar. Yıkıntıların altından kurtarılabilecek malzemeleri toplamaya çalışanlar çoğunlukta. "Bugün çok kalabalık" diyorlar. Başka yerleşimlerden yardım amaçlı gelen çok sayıda insan var.

© Serpil Yıldız

Bolvadin: Güneşin ilk ışıklarıyla Bolvadin'e erişiyoruz.Yıkım olmadığını görerek, seviniyoruz. Minaresinin yarısı içine çökmüş caminin biraz ilerisindeki çadırlar, henüz doğan güneşin ışıklarıyla ısınıyor. Uyuyanları uyandırmamaya özen göstererek, çadırların arasında sessizce doluyoruz. Bacası tüten çadırlardan birinden çıkan teyzeye geçmiş olsun diyoruz. "...Deprem'e alışır mı a yavrum! İzmit'i, Gölcük'ü Yalova'yı televizyonlardan seyrediyorduk, onlara çok üzüldük çok. Bizim de başımıza geldi bu kiş gününde..."

© Serpil Yıldız

Pınarkaya: Akşamüzeri soğuk kendini hissettirmeye başladı. Pınarkayalılar, yaşadıkları tüm olumsuzluklara karşın hâlâ çok misafirperver. Zaten gün boyu çok ilgi görüyoruz. Bir dilim ekmeği paylaşmak isteğine evet demeye mantığımız izin vermiyor.

© Serpil Yıldız

Çay: Evleri oturulamaz haldeki Çaylı depremzedeler, Sultandağı'nın eteklerinde, yeni koşullardaki yaşamlarına uyum sağlamaya çalışıyorlar.

© Serpil Yıldız

Sultandağı: Aşevi biraz sonra dağıtılabilecek yemeğin pişirimiyle meşgul. İlk bakışta tümüyle yıkılan bina ya da ev gözümüze çarpmasa da, ara sokaklardaki bazı eski evler tümüyle yıkılmış. Dışarıdan iyi gibi görünen evlerde bile büyük çatlaklar var. Çoğu, hasar belirleme için bekliyor. Zaman zaman hasar tespit çalışmalarına tanıklık ediyoruz. Yöre halkı aldığı yardım ve hizmetlerden memnun. Ancak, depremin yarattığı korku ve gerginliğin izleri hala canlı.